

**Ivan ŠESTAK (ur.), Josip ĆURIĆ, Filozofski spisi, Filozofsko–teološki institut
Družbe Isusove, Zagreb, 2022., 301 str.**

U izdanju Filozofsko-teološkoga instituta Družbe Isusove u Zagrebu tiskana je knjiga »Josip Ćurić, *Filozofski spisi*«. Korice ovoga djela unjedlyu dosad neobjavljene radove našega neotomističkoga filozofa, isusovca Josipa Ćurića, koje je uredio prof. dr. sc. Ivan Šestak s Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Knjiga je objavljena o 10. godišnjici smrti Josipa Ćurića (1926.–2012.).

Budući da je riječ o jednom od najprodornijih hrvatskih mislitelja 20. stoljeća, zavređuje da se o njemu navedu barem neki biografski podaci. Rođen je 1926. godine u Travniku, a 1943. stupio u novicijat Družbe Isusove u Zagrebu. Na Filozofskom institutu Družbe Isusove završio trogodišnji studij filozofije, a potom i četverogodišnji studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Tamo je i doktorirao 1963. godine, obranivši tezu pod naslovom »Blondelov stav pred apologetskim problemom«. Od 1966. do 1996. godine predavao je filozofske predmete pri Katedri za filozofiju Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta, na kojemu je također obnašao službu dekana od 1988. do 1990. godine. Ćurić je predavao i na drugim učilištima, pa se tako, među ostalim, ističe i njegov kolegij na Hrvatskim studijima pod naslovom *Tomizam i skotizam u hrvatskoj kulturnoj baštini*. Bio je često

pozivani konferansje, rado slušani dugogodišnji propovjednik u bazilici Srca Isusova u Zagrebu, te cijenjeni i povjerljivi glas u institucijama domaće Crkve. Više podataka iz života i djelovanja patra Ćurića čitatelji će moći čitati u predgovoru ovoga izdanja, kojega je potpisao urednik.

Tekstovi Josipa Ćurića uvršteni u ovo izdanje dio su njegove ostavštine koja se nalazi u Arhivu Hrvatske pokrajine Družbe Isusove, u Knjižnici *Juraj Habdelić*, na zagrebačkom Jordanovcu. Valja istaknuti kako su u poslu kolacioniranja i korekture teksta sudjelovale studentice i studenti diplomskog studija filozofije Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, pa tako ovo izdanje nosi i jednu nastavno-pedagošku dimenziju. Sama knjiga podijeljena je u deset poglavlja, odnosno cjelina koje kategoriziraju Ćurićeve spise po filozofskim disciplinama. Tako možemo vidjeti svu raskoš njegove bogate misli, ali i širinu koju nudi obrađujući gotovo sve relevantne filozofske teme: od ontologije i antropologije, preko filozofije spoznaje, pa sve do filozofije o Bogu. Osobito se zadržava na analizi transcendentnih vlastitosti bića, koje pripadaju ontologiji kao temeljnoj filozofskoj disciplini: »U samim transcendentnim vlastitostima, zapravo, vidimo – što bitak daje biću, kad ga realizira: kakvo bi-

će jest, samim time što jest...» (63). Posebno ističe biće kao jedno, dobro i istinito, ali i kao dinamično te relacijalno. Istaknuto mjesto u Ćurićevim spisima zauzima i pitanje o istini. I on se dakle s Pilatom pita: »Što je to istina?« No, ovo pitanje Ćurić stavlja u kontekst susreta znanstvenika i vjernika, te se pita je li ovdje riječ o »dijalogu dvojice gluhih« (196). To nas dovodi do još jedne ključne teme ovih spisa, a to je ateizam.

Ćurić promatra fenomen ateizma s tri motrišta: 1. Fenomen ateizma pred nama, 2. Problem ateizma među nama i 3. Problem ateizma u nama. Autor je proveo detaljnu analizu fenomena ateizma u 20. stoljeću. Ne shvaća ga kao strogo jednoznačan pojam. Svjestan je i da ga je iznimno teško »svesti na više-manje jedinstven opis« (235). Imajući pred očima neke suvremenike koji su zbog svojih nastupa o ateizmu bili kažnjavani, a svjestan da se o ateizmu ipak mora govoriti, Ćurić se odlučuje za drugačije polazište! On tako tvrdi da svi mi imamo u sebi natruhe ateizma: »Nitko u današnjem svijetu i Crkvi nije imun od klica ateizma, jer smo kao društvena bića vezani u jednu cjelinu pa nam u tren oka ambijent postaje mentalitet« (244). Među vjericima se

sve više uviđa omalovažavanje religijskih i moralnih načela koja se često svode na održavanje besmislenih pobožnih navika. Nadalje, sve je češće i zaptvaranje u »puritanski *ghetto* konzervativizma« koji se očituje u tvrdoglavom obožavanju raznih običaja, gesti i obreda. Sve ovo Ćurić navodi kao primjer ateizma u nama. Prema tome, ateizam je univerzalni fenomen od kojega čak i najčvršći vjernik nije imun. Njegova analiza ateizma u 20. stoljeću je upravo briljantna te predstavlja izvrstan okvir za razumijevanje ateizma i u našem stoljeću.

Ovaj prikaz upravo tiskane knjige filozofskih spisa Josipa Ćurića nije nika-ko mogao, a niti želio biti iscrpan. Pod tim vidikom prikaz je mnogoviše poziv da se ovo sustavno i originalno štivo na studijski način uzme u ruke. Tekst je naravno zahtjevan, no zauzvrat čitatelju podaruje horizont u kojemu je moguće pronaći smisao života i cjelokupne zbilje, i to kao DAR. On svakako može pobuditi interes onih koji se filozofijom bave »ex professo«, potom studenata filozofije i teologije te općenito katoličkih intelektualaca, kojima može pružiti pouzdani intelektualni okvir razumijevanja i tumačenja objavljenih istina.

Ante Belić